COFNODION CYFARFOD Y CYNGOR A GYNHALIWYD O BELL TRWY TIMAU MICROSOFT/HYBRID, DYDD MERCHER, 16 TACHWEDD 2022, AM 16:00

Presennol

Y Cynghorydd M Jones – Cadeirydd

H T Bennett	A R Berrow	F D Bletsoe	S J Bletsoe
JPD Blundell	E L P Caparros	N Clarke	RJ Collins
HJ David	C Davies	C L C Davies	P Davies
M J Evans	N Farr	P Ford	J Gebbie
W R Goode	RM Granville	H Griffiths	S J Griffiths
D T Harrison	M L Hughes	D M Hughes	RM James
P W Jenkins	M R John	MJ Kearn	W J Kendall
M Lewis	J E Pratt	R J Smith	JC Spanswick
T Thomas	G Walter	A Wathan	A Williams
AJ Williams	HM Williams	I Williams	MJ Williams
R Williams	E D Winstanley	T Wood	

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

S Aspey, J Llewellyn-Hopkins, RL Penhale-Thomas, I M Spiller a/ac JH Tildesley MBE

Swyddogion:

Mark Galvin	Uwch Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Pwyllgorau
Rachel Keepins	Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Carys Lord	Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid
Claire Marchant	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles
Janine Nightingale	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau
Michael Pitman	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Pwyllgorau
Alex Rawlin	Rheolwr Polisi Corfforaethol a Materion Cyhoeddus

59. DATGANIADAU BUDDIANT

Datganodd y Cynghorydd J Pratt fuddiant personol yn eitem 5 ar yr agenda fel aelod o Wasanaeth Cymorth Argyfwng y Groes Goch Brydeinig.

60. I DDERBYN CYHOEDDIADAU GAN Y CANLYNOL:

Maer

Yn dilyn awgrym gan swyddogion a chyda chytundeb y cadeirydd, bydd cyfarfod y Pwyllgor Rheoli Datblygu a drefnwyd ar gyfer 29 Rhagfyr yn cael ei symud i ddydd Iau, 5 Ionawr 2023, er mwyn osgoi cyfnod y Nadolig / Blwyddyn Newydd. Bydd calendrau aelodau'n cael eu diweddaru yn unol â hynny i adlewyrchu'r newid hwn yn nyddiad y cyfarfod.

Mae’r Dirprwy Faer a minnau’n parhau i gyflawni cyfrifoldebau dinesig ar draws y fwrdeistref sirol gyfan a thu hwnt.

O ymweld ag ysgolion a cholegau, mynychu cyngherddau gyda'r nos a chael y fraint o fynychu nifer o seremonïau gwobrwyo, mae'n sicr yn gyfnod prysur.

Ond mae'n amser i atgoffa bod yna bobl ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr sy’n mynd ymhell y tu hwnt i’w dyletswydd i helpu’r rhai sy’n llai ffodus na ni.

Sy'n dod â mi at bwynt lle hoffwn eich atgoffa i gyd fod y broses enwebu ar gyfer Gwobrau'r Maer bellach ar agor. Dylai pob un ohonoch fod wedi derbyn neges e-bost yn cyflwyno'r broses ac wrth gwrs mae manylion llawn hefyd wedi'u cynnwys ar wefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr. Edrychaf ymlaen at y ceisiadau niferus.

Roedd y penwythnos diwethaf wrth gwrs yn gyfnod o goffa pan wnaethoch chi i gyd, yn ddiamau, fynychu gwasanaethau a seremonïau coffa amrywiol ar draws y fwrdeistref sirol.

Fore Gwener diwethaf ar eich rhan, cyflwynais dorch pabi i Great Western Railway, a gludwyd i Lundain ynghyd â llawer o rai eraill. Ymunwyd â mi yn yr orsaf reilffordd gan y Dirprwy Arglwydd Raglaw, Maer Pen-y-bont ar Ogwr y Cynghorydd Tim Woods, Dirprwy Arweinydd y Cyngor y Cynghorydd Jane Gebbie, y Prif Weithredwr Mark Shepherd a llawer o bwysigion lleol eraill.

Roedd yn dipyn o olygfa gweld un cerbyd yn llawn torchau pabi.

Wrth gwrs, roedd Gorymdaith y Cofio yn nhref Pen-y-bont ar Ogwr yn achlysur difrifol a fynychwyd gan sawl un, yn arbennig gan bersonél presennol a chyn-aelodau'r lluoedd arfog. Roedd presenoldeb a chyfranogiad y cyhoedd yn anhygoel. Mae'r niferoedd cyhoeddus mawr hyn yn dangos y parch a'r didwylledd dwfn sydd gan ein cymunedau tuag at ein lluoedd arfog. Nid oes gennyf amheuaeth bod y parch hwn wedi'i ailadrodd ar draws Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Y penwythnos diwethaf, cefais wahoddiad i gyflwyniad yng Nghanolfan Gymunedol Wildmill i ganolbwyntio ar berthynas Pen-y-bont ar Ogwr â llong danfor adeg rhyfel HMS Urge. Rhoddwyd y cyflwyniad ar y cyd gan Francis Dickinson, ŵyr capten y llong danfor, a'r Cynghorydd Steve Bletsoe.

Roedd disgynyddion llawer o deuluoedd yn bresennol, gan gynnwys, yn rhyfeddol, merch capten y llong, gwraig hyfryd, swynol, a gyflwynodd ei hun fel Bridget.

Mabwysiadwyd HMS Urge gan bobl Pen-y-bont ar Ogwr ond, yn anffodus, fe'i collwyd ym mis Ebrill 1942 oddi ar arfordir Malta. Bu farw pob un o'r 44 aelod o'r criw. Roedd y llong danfor wedi taro ffrwydryn môr Almaenig yn ystod gweithrediadau arbennig.

Nid tan 2019 a bron i 80 mlynedd yn ddiweddarach y darganfuwyd y llong ar waelod gwely'r môr.

Roedd yn brofiad teimladwy iawn siarad â disgynyddion o'r teulu ac roedd rhai ohonynt yn amlwg dan deimlad yn ystod ac ar ôl y cyflwyniad.

Roeddent i gyd yn werthfawrogol iawn o'r cynhesrwydd a'r lletygarwch a ddarparwyd iddynt ym Mhen-y-bont ar Ogwr.

Roedd aelodau'r teulu hefyd yn bresennol ac yn gosod torch yn Seremoni'r Cofio ddydd Sul.

A gaf i achub ar y cyfle hwn i ddiolch i Gyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr am gefnogi'r digwyddiad hwn ac yn arbennig i'r Cynghorydd Steve Bletsoe a'i wraig y Cynghorydd Freya Bletsoe am eu cyfraniad personol.

Nid oes amheuaeth bod y gefnogaeth hon wedi codi proffil Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Ac, yn olaf, mynychais Castle Bingo yma ym Mhen-y-bont ar Ogwr yn ddiweddar, lle cyflwynwyd siec o £2,000 i mi ar gyfer Elusen y Maer.

Bydd hwn yn cael ei roi yn y gronfa i gefnogi'r rhai sy'n cael eu dal yn y sefyllfa ofnadwy yn Wcráin.

A gaf i ddiolch i holl staff ac aelodau Castle Bingo am y rhodd hael hon? A gaf i hefyd eich gwahodd chi i wneud cyfraniad hefyd?
Efallai yn lle anfon cerdyn Nadolig, byddai rhodd fechan i'r elusen yn rhywbeth sy'n fwy na chyfartal i ddathlu'r Nadolig yn lle.

Byddaf yn estyn allan yn fuan at holl aelodau a swyddogion yr awdurdod gyda gwahoddiad i wneud y rhodd honno.

Hoffwn hefyd dynnu sylw'r aelodau at y ffaith y bydd Diwrnod AIDS y Byd ymhen pythefnos ar 1 Rhagfyr cyn y cyfarfod nesaf.
Mae Diwrnod AIDS y Byd yn foment y byddwn yn cymryd amser i fyfyrio a chofio pawb yr ydym wedi'u colli i epidemig HIV AIDS.

Mae eleni hefyd yn nodi 40 mlynedd ers creu Ymddiriedolaeth Terrence Higgins, a enwyd ar gyfer Terry Higgins o Orllewin Hwlffordd, a oedd yn un o'r bobl gyntaf yn y DU i farw o AIDS yn anffodus. Mae Ymddiriedolaeth Terrence Higgins yn gweithio ar draws y DU i gefnogi'r rhai sy'n byw gydag HIV. Heddiw, ni all pobl sy'n byw gydag HIV sy'n cael triniaeth effeithiol drosglwyddo'r feirws ac mae ganddynt ddisgwyliad oes sydd yr un fath ag unrhyw un arall.

Fodd bynnag, mae llawer o bobl sy'n byw gydag HIV yn dal i wynebu stigma oherwydd safbwyntiau hen ffasiwn. Rwy'n croesawu gwaith Llywodraeth Cymru ar gael gwared ar y stigma hwn fel rhan o Gynllun Gweithredu Cymru ar HIV.

<u>Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet – Gwasanaethau Cymdeithasol</u>

Mae Wythnos Ddiogelu 2022 ar y gweill ar hyn o bryd, ac rydym wedi bod yn gweithio gyda phartneriaid o dan faner Bwrdd Diogelu Rhanbarthol Cwm Taf Morgannwg i ddatblygu rhaglen o ddigwyddiadau addysgol a gweithgareddau codi ymwybyddiaeth.

Y thema ar gyfer eleni yw 'diogelu ein cymunedau rhag cam-fanteisio', ac rydym yn tynnu sylw at hyn drwy ystod o ddigwyddiadau ar-lein ac wyneb yn wyneb sydd wedi'u hanelu at weithwyr proffesiynol, plant, pobl ifanc a chymunedau ar draws y rhanbarth.

Bydd hyn yn cynnwys lansio Safonau Diogelu, Dysgu a Datblygu Cenedlaethol cwbl newydd gan Julie Morgan, y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol.

Yn cyd-fynd yn agos â Gweithdrefnau Diogelu Cymru, mae'r safonau'n nodi disgwyliadau'r dyfodol o ran gwybodaeth, sgiliau, agweddau a gwerthoedd ar gyfer unrhyw un sy'n gweithio gydag oedolion a phlant a allai fod mewn perygl o gael eu cam-drin, eu niweidio neu eu hesgeuluso.

Yn ogystal â'r safonau newydd – y cyntaf i Gymru – mae rhaglen lawn o ddigwyddiadau wedi'i chynhyrchu ar gyfer yr wythnos gyfan. Mae hon ar gael i'w gweld ar wefan Cwm Taf, a byddwn yn annog aelodau i edrych yn agosach arni a hefyd i aelodau gael cipolwg ar yr arddangosfa Camfanteisio Rhywiol wrth i chi fynd i mewn i'r adeilad dinesig.

Hoffwn hefyd roi gwybod i aelodau am waith dwy elusen deilwng iawn.

Yn gyntaf, mae Grŵp Cefnogi Colli Babanod Bro Morgannwg lleol wedi bod yn cefnogi teuluoedd mewn profedigaeth ers mwy na deng mlynedd bellach, gan gyfarfod ar nos Fercher cyntaf pob mis yn Ysbyty Tywysoges Cymru rhwng 7pm a 9pm.

Mae’r grŵp yn cael ei hwyluso gan ddwy fydwraig profedigaeth ac mae’r cyfarfodydd yn cynnig amgylchedd diogel a chyfrinachol lle gall pobl wrando ar brofiadau mamau eraill sydd wedi cael profedigaeth, rhannu eu profiadau eu hunain, a chynnig cyngor a chefnogaeth i’w gilydd.

Yn ail, bydd y mudiad CRY yn codi ymwybyddiaeth o’i waith yr wythnos nesaf, a byddwn yn gwerthfawrogi cefnogaeth yr holl aelodau, swyddogion ac aelodau’r cyhoedd, sy’n bersonol iawn i mi.

Mae CRY, sy’n sefyll am Ymchwil Gardiaidd mewn Pobl Ifanc (Cardiac Research in the Young), yn ceisio atal marwolaethau cardiaidd ymhlith pobl ifanc trwy wella ymwybyddiaeth, cynyddu argaeledd sgrinio, a chefnogi ymchwil bellach i’r cyflwr.

Mae'r elusen hefyd yn ceisio cefnogi pobl sy'n byw gyda chyflwr cardiaidd yn ogystal ag aelodau teulu'r rhai nad ydynt wedi goroesi.

Ar hyn o bryd, mae CRY yn cefnogi fy merch, fy mab-yng-nghyfraith a thri o wyrion ac wyresau, sydd i gyd mewn perygl o gael digwyddiad cardiaidd mawr. Mae profion genetig yn mynd rhagddynt ar hyn o bryd gyda chefnogaeth yr elusen yn ogystal â'r diffibriliwr cludadwy a roddir i'r teulu i'w ddefnyddio mewn argyfwng amlwg.

Ar ôl teimlo effaith digwyddiad mor drawmatig yn ein teulu, teimlaf ei bod yn hanfodol bwysig fy mod yn defnyddio’r llwyfannau gwleidyddol sydd ar gael i mi i dynnu sylw at yr elusen benodol hon yn dilyn marwolaeth fy ŵyr 19 oed ym mis Ionawr 2020. Nid yw’n lleddfu poen colled Justin mewn unrhyw ffordd, ond efallai y bydd o gymorth i deuluoedd eraill drwy godi ymwybyddiaeth o’r materion penodol hyn ac rwy’n cydnabod y cymorth y maent wedi’i roi i ni nad yw ar gael gyda’r GIG.

Mae CRY a Grŵp Cymorth Colli Babanod Bro Morgannwg yn darparu gwasanaethau pwysig i bobl Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Mae’r ddau ohonynt yn haeddu ein cefnogaeth, a gobeithio y bydd yr aelodau’n rhoi gwybod i’w hetholwyr eu bod ar gael.

Gall unrhyw un a hoffai gael rhagor o wybodaeth wneud hynny drwy ymweld â gwefannau'r ddwy elusen neu drwy ymweld â lolfa'r aelodau, lle rwyf wedi gadael llu o adnoddau i'w harchwilio.

Aelod Cabinet – Cymunedau

Mae gennyf newyddion rhagorol yr hoffwn eu rhannu â’r aelodau.

Diolch i ymdrechion trigolion lleol, mae Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr unwaith eto wedi rhagori ar dargedau Llywodraeth Cymru ar gyfer ailgylchu gwastraff a'i ddargyfeirio o safleoedd tirlenwi.

Mae’r ffigurau diweddaraf wedi cadarnhau ein bod wedi cyflawni cyfradd ailgylchu o 72.6 y cant. Mae hyn yn golygu, o ran perfformiad, bod Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr wedi’i rhestru fel yr ail ardal orau yng Nghymru, gyda dim ond Sir Benfro yn sgorio ychydig yn uwch.

Ar ben hynny, rydym yn un o ddim ond pedwar awdurdod lleol sydd nid yn unig wedi rhagori ar y targed ailgylchu presennol o 64 y cant, ond sydd eisoes wedi rhagori ar darged cenedlaethol 2024-25 o 70 y cant.

Mae hwn yn ganlyniad gwych. Bob tro y bydd Llywodraeth Cymru yn codi'r bar, mae trigolion lleol yn ymateb i'r her i sicrhau ein bod ymhlith y gorau yng Nghymru, ac rwyf am ddiolch iddynt am eu hymrwymiad a chyfranogiad parhaus.

Rwyf hefyd am ddiolch i ymdrechion ein staff ymroddedig a'n partneriaid gwastraff, Kier.

Fel y gwyddoch, mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targed heriol i gyflawni dim gwastraff yng Nghymru erbyn 2050 drwy symud i economi gylchol sy'n cadw adnoddau mewn defnydd.

Mae ein hymdrechion ar y cyd yma ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn cyfrannu'n sylweddol at gyflawni'r uchelgais hwn.

<u>Aelod Cabinet – Adnoddau</u>

Hoffwn ofyn i'r aelodau helpu i ledaenu ymwybyddiaeth ymhlith cymunedau lleol am y Gronfa Ymddiriedolaeth Plant.

Wedi'i sefydlu fel menter gan y llywodraeth ar gyfer plant a anwyd rhwng 1 Medi 2002 a 2 Ionawr 2011, gwelodd y cynllun bob plentyn yn derbyn £250 i ddechrau cyfrif cynilo hirdymor.

Mae'r cronfeydd o fewn pob cyfrif wedi aros yn anghyffyrddadwy nes bod y plant yn cyrraedd deunaw oed.

Wrth i hyn ddod i ben, mae Cyllid a Thollau EM wedi dweud bod miloedd o gronfeydd aeddfed yn y Gronfa Ymddiriedolaeth Plant wedi mynd heb eu hawlio hyd yma.

Mae hyn yn golygu y gallai pobl ifanc yn eu harddegau lleol o bosibl fod â chynilion gwerth £2,100 ar gyfartaledd yn aros amdanynt.

Amcangyfrifir bod 6.3 miliwn o gyfrifon Cronfa Ymddiriedolaeth Plant wedi'u sefydlu tra oedd y cynllun ar waith.

Os nad oedd rhiant neu warcheidwad yn gallu agor un ar gyfer plentyn, gwnaeth CThEM hynny ar ran y plentyn, felly mae siawns dda iawn y bydd plant sy'n cael eu geni rhwng y dyddiadau hynny yn gallu elwa ohono nawr.

Y ffordd hawsaf o gael gwybod yw ymweld â gwefan GOV.UK a llenwi ffurflen ar-lein a fydd yn nodi ble mae'r arian yn cael ei ddal neu, os yw darparwr y gronfa ymddiriedolaeth yn hysbys eisoes, gwneud ymholiadau yn eich cangen leol agosaf.

Gyda llawer o bobl ifanc cymwys yn eu harddegau yn paratoi i adael yr ysgol neu ddechrau prifysgol, prentisiaeth neu eu swydd gyntaf, gallai'r Gronfa Ymddiriedolaeth Plant gynnig hwb ariannol y mae mawr ei angen iddynt, a gobeithio y bydd yr aelodau'n helpu i ledaenu'r newydd.

<u>Aelod Cabinet – Adfywio</u>

Ynghyd â chyd-aelodau yn y Cabinet, llwyddais i ymweld â Neuadd y Dref Maesteg yn ddiweddar i gael golwg ar sut mae'r gwaith yno'n dod yn ei flaen, ac rwy'n hapus i adrodd bod yr hyn a welsom wedi gwneud argraff fawr arnom.

Mae'r contractwyr Knox and Wells wrthi'n gorffen y gwaith o osod to 'llofft olau' newydd a fydd yn cysylltu'r adeilad presennol â'r estyniad newydd i greu mynedfa gyhoeddus newydd.

Bydd y rhan hon o'r datblygiad yn cynnwys cyntedd newydd, caffi cyhoeddus a chyfleuster mannau newid.

Bydd hefyd yn cynnwys gofod perfformio newydd, hyblyg a balconi mesanîn unigryw, ynghyd â bar a stiwdio, mae'n sicr o ddod yn fan pwysig i'r gymuned pan fydd y gwaith adeiladu wedi'i gwblhau.

Yn ystod y gwaith o adfer yr adeiledd rhestredig Gradd II 141 oed, mae nifer o nodweddion hanesyddol wedi'u datgelu sydd wedi'u cadw ac yn cael eu defnyddio unwaith eto.

Er bod gwneud y gwaith ychwanegol hwn wedi cael effaith ganlyniadol ar yr agoriad arfaethedig, rydym yn hyderus y bydd neuadd y dref ar ei newydd wedd yn barod i agor ei drysau eto'r haf nesaf.

Aelod Cabinet – Cenedlaethau'r Dyfodol

Yn ddiweddar, derbyniodd yr aelodau yr wybodaeth ddiweddaraf am sut mae'r cyngor yn gweithio ochr yn ochr â sefydliadau cymorth lleol i nodi ffyrdd y gallwn gydweithio i helpu cymunedau i fynd i'r afael â heriau'r argyfwng costau byw.

Mae'r cyngor yn cydlynu'r ymateb yn lleol ac yn parhau i ddatblygu dull gweithredu ochr yn ochr â'i bartneriaid allweddol.

Mae cyfarfodydd eisoes wedi eu cynnal yn ardaloedd Cwm Ogwr a Pencoed, ac mae mwy i fod i gael eu cynnal ym Maesteg a Mynyddcynffig.

Mae'r cyfarfodydd hyn yn edrych yn benodol ar sut y gall lleoliadau a digwyddiadau presennol addasu i ddod yn lleoedd lle mae pobl yn teimlo croeso cynnes ac yn cael eu cefnogi yn ystod misoedd y gaeaf.

Mae'r cyfarfodydd wedi bod yn gyfle gwych i arweinwyr cymunedol ddod i wybod am ymdrechion a chynlluniau diweddaraf, ac i wneud awgrymiadau ynglŷn â'r ffordd orau i ni gydweithio i gefnogi trigolion lleol.

Maent hefyd wedi bod yn ddefnyddiol i osgoi dyblygu ymdrechion – er enghraifft, mewn ardaloedd lle mae banciau bwyd neu gynhesrwydd yn rhedeg eisoes – ac i sicrhau bod trigolion lleol yn manteisio'n llawn ar yr holl gymorth presennol, yn amrywio o gludiant cymunedol i grantiau gwisg ysgol.

Y bwriad yw cyfuno'r ddarpariaeth bresennol wrth ddatblygu gweithgareddau newydd. Er enghraifft, mae arian grant mannau cynnes wedi'i ddarparu gan Lywodraeth Cymru, ac unwaith y bydd cynnig ffurfiol wedi'i wneud, bydd y cyngor yn ei ddarparu i sefydliadau sy'n cefnogi'r ddarpariaeth hon yn ein cymunedau lleol.

Mae Awen wedi cyflwyno eu prosiect Mannau Cynnes eu hunain, gan annog pobl i dreulio mwy o amser mewn llyfrgelloedd lleol trwy gynnig amgylchedd croesawgar, cyfforddus gyda diodydd cynnes a gweithgareddau newydd.

Mae cynlluniau hefyd ar waith i ddatblygu hyn ymhellach trwy ychwanegu sesiynau newydd ar gelf, crefft a cherddoriaeth i annog mwy o gyfranogiad.

Gan fod llawer o drigolion yn ei chael hi'n anodd cael cyngor ynghylch ynni, mae canolfannau gwaith lleol, Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Pen-y-bont ar Ogwr a Chyflogadwyedd Pen-y-bont ar Ogwr yn cynnal digwyddiadau lle gall pobl leol gael cyngor a chymorth.

Yn un o'r digwyddiadau hyn a gynhaliwyd yn ddiweddar yng Nghanolfan Waith Maesteg, roedd y cyfranogwyr yn gallu siarad ag asiantaethau allweddol fel Dŵr Cymru am eu hamgylchiadau a'u biliau ac roeddent yn gallu lleihau rhai o'u costau.

Gyda'r digwyddiad arfaethedig nesaf i'w gynnal yng Nghapel Dyffryn Caerau ddydd Mercher 30 Tachwedd, mae tudalen we costau byw newydd wedi'i sefydlu ar wefan y cyngor sydd wedi'i dylunio i gynnig cyngor a chymorth pellach ac i helpu i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i bobl ar ddatblygiadau a digwyddiadau lleol.

Gall cael gafael ar y cymorth cywir ar yr adeg gywir wneud gwahaniaeth gwirioneddol i bobl sy'n cael trafferth, a gobeithio y bydd aelodau'n gwneud defnydd o'r adnoddau hyn ac yn annog eu hetholwyr i fanteisio ar y digwyddiadau rhad ac am ddim hyn.

<u>Aelod Cabinet – Addysg</u>

Hoffwn roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am y cyfleuster gofal plant cyfrwng Cymraeg yr ydym yn ei sefydlu ym Metws.

Fel y gwyddoch, mae hwn yn un o dri hwb o'r fath yr ydym yn eu sefydlu ar gyfer y fwrdeistref sirol, gyda thri arall yn yr arfaeth ym Mhorthcawl, Pen-y-bont ar Ogwr a Melin Ifan Ddu fel rhan o fuddsoddiad cyffredinol o £2.8 miliwn mewn gofal plant cyfrwng Cymraeg.

Wedi'i adeiladu ar yr un safle â'r hen Glwb Bechgyn a Merched, mae'r gwaith adeiladu wedi'i gwblhau i raddau helaeth, ac rydym bellach wedi cyrraedd y pwynt lle'r ydym yn paratoi i arddangos y cyfleusterau i ddarpar ddarparwyr ar 22 a 23 Tachwedd.

Wedi'i gynllunio i wasanaethu Cwm Garw ac ardal porth y cymoedd o'i amgylch, bydd hwb Betws yn darparu 16 o leoedd gofal plant cyfrwng Cymraeg, ynghyd â chwe lle i blant iau hyd at ddwy oed.

Wrth i'r ddarpariaeth ddatblygu, bydd yn cynnig darpariaeth gofal plant y tu allan i oriau ysgol a bydd yn gweithredu am hyd at 51 neu 52 wythnos o'r flwyddyn.

Rydym am i'r adeilad unllawr gynnig gofal dydd llawn o ddydd Llun i ddydd Gwener, a bydd yn cynnwys man chwarae newydd, ystafelloedd tawel, cyfleusterau chwarae meddal, canopi pob tywydd, cyfleusterau storio, swyddfeydd, a maes parcio ceir gyda lle i saith cerbyd.

Bydd yr hwb newydd yn gwasanaethu teuluoedd ar draws Cwm Garw sydd am i'w plant gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae hefyd yn dangos ein hymrwymiad parhaus i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg lleol wrth annog y Gymraeg i ffynnu a thyfu.

<u>Prif Weithredwr</u>

Mae gennyf gyhoeddiad byr iawn i'r aelodau.

Mae Comisiwn y DU ar Goffáu Covid yn cynnal ymgynghoriad cenedlaethol ar sut y dylid cofio'r pandemig byd-eang.

Mae rhai o'r cynigion hyd yn hyn wedi cynnwys pennu dyddiadau priodol ar gyfer diwrnod coffa cenedlaethol, awgrymiadau ar addysg i blant, a nodi cyflawniadau allweddol megis datblygiad y brechlynnau a chyfraniad gwirfoddolwyr.

Gofynnwyd inni fel awdurdod lleol am ein barn ar hyn, ac yr wyf yn llunio ymateb y gellir ei anfon yn ôl at CLILC.

Fe fyddan nhw wedyn yn llunio ymateb swyddogol i'r comisiwn sy'n cynrychioli barn llywodraeth leol Cymru.

Yr wyf yn siŵr y bydd gan yr aelodau eu barn eu hunain ar y ffordd orau o wneud hyn, ac efallai y byddwch am ymgynghori â'ch etholwyr hefyd.

Y dyddiad cau ar gyfer diwedd yr ymgynghoriad yw dydd Llun 5 Rhagfyr, felly os oes gennych unrhyw awgrymiadau, anfonwch nhw ataf cyn y dyddiad hwn, a byddaf yn gwneud yn siŵr eu bod yn cael eu cynnwys yn ein hymateb i CLILC.

61. <u>DERBYN CYHOEDDIADAU GAN YR ARWEINYDD</u>

Yr wyf yn siŵr y bydd yr aelodau wedi nodi sylw diweddar yn y newyddion yn tynnu sylw at y datblygiadau diweddaraf yn yr ymdrechion i sefydlu cyrchfan antur gwerth £250 miliwn yng Nghwm Afan uchaf.

Gyda chaniatâd cynllunio amlinellol eisoes ar waith gan Gyngor Castell-nedd Port Talbot, gofynnwyd i'r awdurdod gymeradwyo cais materion a gadwyd yn ôl yn ymwneud â materion megis mynediad, cynllun, tirweddu, maint ac edrychiad.

Mae hyn i gyd yn digwydd y tu allan i Fwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr wrth gwrs, ond gan ei bod yn agos at ein ffin, bydd hefyd yn cael effaith ganlyniadol o ran cyflogaeth, mynediad, traffig, buddsoddiad yn y dyfodol a mwy.

Yn ogystal â'r swyddi adeiladu a fydd yn cael eu creu, mae'r datblygwr Wildfox Resorts wedi amcangyfrif y bydd y gyrchfan yn cyflogi tua 1,000 o bobl ac yn cynnwys gwesty 50 gwely, sba a bwyty, 570 o gabanau, a chyfleusterau ar gyfer beicio a heicio.

Byddwn yn ceisio rhannu a manteisio ar y buddion y gall y prosiect uchelgeisiol hwn eu cynnig, a gyda disgwyliadau uchel y gallai gwaith ddechrau ar y safle y flwyddyn nesaf, byddwn yn cadw llygad barcud ar ei ddatblygiad.

Mewn newyddion eraill, mae cwpl lleol wedi ennill Gwobr Rhagoriaeth Maethu genedlaethol fawreddog am eu gwaith caled a'u hymroddiad i faethu plant a phobl ifanc ar draws Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Cyflwynwyd 'Gwobr Cydnabyddiaeth Arbennig Jon a Kathy Broad' i Pete a Becky Walsh yn seremoni flynyddol ddiweddar y Rhwydwaith Maethu, a gynhaliwyd yn Theatr Repertory Birmingham.

Roedd y cwpl wedi'u henwebu gan Bernadette Guy yn Maethu Cymru Pen-y-bont ar Ogwr ac fe'u disgrifiwyd fel 'gofalwyr maeth eithriadol sydd bob amser yn parhau i ganolbwyntio ar yr hyn sydd orau i'r plant yn eu gofal'.

Mae'r cwpl, sy'n gofalu am blentyn ag anghenion iechyd cymhleth ar hyn o bryd, yn aml yn gorfod mynychu apwyntiadau ysbyty a all fod gan milltir o'u cartref ac maent yn

adnabyddus am gefnogi gofalwyr eraill a chynnal agwedd gadarnhaol a gallu ei wneud. Rwy’n siŵr y bydd yr aelodau am ymuno â mi i longyfarch Pete a Becky, ac i ddiolch iddynt am eu hymroddiad ysbrydoledig a’u gwaith caled.

Gall unrhyw un sydd â diddordeb mewn darganfod mwy am ddod yn ofalwr maeth wneud hynny drwy fynd i wefan Maethu Cymru Pen-y-bont ar Ogwr.

Yn olaf, yng nghyfarfod diwethaf y cyngor, efallai y byddwch yn cofio bod aelod wedi cwestiynu’r ffigur a ddefnyddiwyd i ddisgrifio’r ystadegau misol ynghylch y rhai sy’n cysgu ar y stryd sy’n cael eu hadrodd i Lywodraeth Cymru.

Oherwydd natur fyrhoedlog y rhai sy’n cysgu ar y stryd, gall y cyfanswm hwn newid yn gyflym, weithiau o ddydd i ddydd, oherwydd gall fod gan bobl batrymau cyfnewidiol o symud rhwng llety a chysgu allan, neu hyd yn oed symud i mewn ac allan o ardaloedd awdurdodau lleol gwahanol.

Ar gyfer Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, mae ffigurau ar bobl sy'n cysgu ar y stryd yn cael eu casglu drwy gydol y mis a'u dilysu gan gell digartrefedd amlasiantaeth sy'n cynnwys asiantaethau trydydd sector yn ogystal â phartneriaid eraill.

Caiff y data a ddarperir ganddynt ei ddadansoddi ar ddiwedd y mis i nodi’r grŵp craidd o bobl sy’n cysgu allan yn rheolaidd ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

Yna caiff y ffigur hwn ei adrodd i Lywodraeth Cymru er mwyn rhoi trosolwg iddynt o faint o bobl sy’n dal i gysgu allan ar ddiwedd y cyfnod adrodd.

Gyda hyn mewn golwg, cadarnhaodd y data diweddaraf a ddarparwyd gan y gell ddigartref mai’r ffigwr misol ar gyfer diwedd Hydref oedd deg.

Mae hefyd yn werth atgoffa aelodau y gall unrhyw un adrodd am rywun y maent yn amau ei fod yn cysgu ar y stryd drwy anfon manylion at wefan Streetlink fel y gall y cyngor lleol ac asiantaethau digartrefedd gynnig cymorth priodol.

Rydym yn parhau i ddarparu ystod eang o wasanaethau i gadw pobl ddigartref yn gynnes ac yn ddiogel.

Ar y cywair hwnnw, gobeithiaf fod aelodau hefyd yn annog eu hetholwyr i wirio p’un a ydynt yn gymwys ar gyfer Cynllun Cymorth Tanwydd y Gaeaf Llywodraeth Cymru.

Mae hwn yn galluogi aelwydydd cymwys i hawlio taliad arian parod untro o £200 tuag at dalu eu biliau tanwydd gaeaf.

Mae'n cael ei gynnig yn ychwanegol at yr ad-daliad ar gyfer biliau ynni a'r taliad tanwydd gaeaf a delir fel arfer i bensiynwyr.

Bydd ceisiadau am y grant yn cau ym mis Chwefror 2023, felly mae amser o hyd i unrhyw un sydd eto i wneud cais i wneud hynny.

Mae manylion llawn, gan gynnwys meini prawf cymhwysedd, ar gael ar wefan y cyngor.

62. <u>CYFLWYNIAD I'R CYNGOR GAN GYNRYCHIOLWYR GWASANAETH TÂN AC ACHUB DE CYMRU</u>

Cyflwynodd y Prif Weithredwr adroddiad ar gyflwyniadau y mae’r cyngor yn eu cael o bryd i’w gilydd gan ei bartneriaid allweddol, a oedd yn ei dro yn cyflwyno’r cynrychiolwyr

Huw Jakeway, Chris Barton a'r Cynghorydd Pamela Drake o Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru, er mwyn iddynt allu rhoi diweddariad ar waith y gwasanaeth i'r cyngor.

Yn gyntaf, rhoddodd Mr Jakeway gyflwyniad byr o Wasanaeth Tân De Cymru, a gafodd ei sefydlu yn sgil ad-drefnu llywodraeth leol yn 1996, pan ddisodlwyd wyth cyngor sir a oedd â'u brigadau tân unigol eu hunain gan yr 22 awdurdod lleol presennol. Yn deillio o hyn, dywedodd fod y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru wedyn yn dod yn awdurdodau tân cyfun. Yna trosglwyddodd i Mr Barton i roi rhywfaint o gyd-destun ariannol o ran eu cyflwyniad.

Dywedodd Mr Barton fod Gwasanaeth Tân De Cymru yn cwmpasu'r bwrdeistrefi sirol a ganlyn, a oedd yn cynnwys nifer amrywiol o orsafoedd/sefydliadau tân (47 i gyd) a oedd hefyd yn bodoli ym mhob un o'r ardaloedd hyn:-

- Pen-y-bont ar Ogwr
- Rhondda Cynon Taf
- Bro Morgannwg
- Caerffili
- Merthyr Tudful
- Blaenau Gwent
- Torfaen
- Sir Fynwy
- Caerdydd
- Casnewydd

Cadarnhaodd fod pob un o'r awdurdodau cyfansoddol wedi ymrwymo cyllideb tuag at weithrediad Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru a oedd yn gymesur â phoblogaeth pob un o'r ardaloedd (147,892 oedd Pen-y-bont ar Ogwr), ac o ran Pen-y-bont ar Ogwr, roedd hyn yn cyfateb i tua £7.5 miliwn (ychydig o dan 10%) o'r gyllideb gyffredinol. Roedd y gwasanaeth hefyd yn cael ei gefnogi'n ariannol gan swm enwol o ddyraniad arian grant. Esboniodd fod canran uchel o'r gyllideb hon yn mynd i weithwyr, ond roedd hyn hefyd yn cynnwys adnoddau ar gyfer trafnidiaeth, cyflenwadau, hyfforddiant, eiddo, pensiynau a chyllid cyfalaf.

Dywedodd Mr Barton, o ran hanes cyllideb Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru, y bu newid cronnol yn ei gyfraniadau cyllideb refeniw dros y blynyddoedd diwethaf. Yn 2021-22, bu tanwariant o £3.8 miliwn yn y gwasanaeth oherwydd goramcangyfrif mewn dyfarniadau cyflog. Fodd bynnag, o ystyried y cynnydd diweddar mewn chwyddiant a chynnydd mewn cyfraddau llog, roedd hyn bellach wedi trawsnewid yn orwariant amcangyfrifedig o unrhyw beth rhwng £1 miliwn a £3 miliwn. Eglurodd fod codiad cyflog eleni yn dal i gael ei drafod ond y gallai'n wir brofi y byddai canlyniad hynny'n arwain at orwariant y flwyddyn yn cael ei gynorthwyo gan danwariant y llynedd. Yr amcanestyniad ar gyfer y dyfodol oedd, yn 2023-24, y gallai ystyriaeth y gyllideb gyfrif am chwyddiant cyflog dwy flynedd yn y flwyddyn honno, gan arwain at ychwanegu 10% pellach at fil cyflogau cyffredinol y gwasanaethau. Ychwanegodd y byddai holl orwariant 2022-23 yn cael ei amsugno gan y gwasanaeth. Byddai'r £8.4 miliwn a amcangyfrifir mewn pwysau ariannol yn cyfateb i gynnydd o 10.6% yn y gyllideb gyffredinol. Ychwanegodd ymhellach y byddai cyllideb ddrafft y gwasanaeth yn cael ei hystyried yn ddiweddarach eleni.

O ran Strategaeth Ariannol Tymor Canolig y gwasanaeth a'r rhagolygon ariannol, rhannodd Mr Barton y canlynol â'r aelodau:-

<u>Blwyddyn</u>	<u>Cynnydd posibl yn y gyllideb</u>
2023-24	10.6%

2024-25	2.0%
2025-26	2.1%
2026-27	1.7%

Yna rhannodd Mr Jakeway â’r aelodau nifer y gwahanol wasanaethau y mae Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn eu cefnogi, a oedd yn cynnwys diffodd tanau gwyllt ac achubiadau llifogydd, cefnogi cydweithwyr yn y GIG, gwrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd, ac achub anifeiliaid mawr.

Ychwanegodd fod y gwasanaeth hefyd wedi chwarae rhan fawr mewn cefnogi diogelwch cymunedol, mewn digwyddiadau lle mae tân yn cael ei ddefnyddio i anafu neu ladd yn fwriadol.

Roedd y gwasanaeth hefyd yn estyn allan i ysgolion, er mwyn addysgu pobl ifanc am y peryglon sy'n gysylltiedig â thân. Roedd hyn yn cynnwys cyrsiau Cadetiaid Tân ar gyfer pobl ifanc 14–18 oed, gan gynnwys rhaglen Bernie, lle'r oedd gwaith wedi'i wneud mewn ysgolion a cholegau ynghylch y broblem o ran cynnau tanau'n fwriadol.

Cyfeiriodd Mr Jakeway hefyd at ymgyrch diogelwch dŵr a sefydlwyd yn lleoliad Bae Caerdydd, mewn perthynas â mesurau diogelwch yn gysylltiedig â sefydliadau economi hwyr y nos a’r cyhoedd yn ymweld â’r mannau hyn ac yfed alcohol mewn ardal sy’n agos at ddŵr a’r peryglon sy’n deillio o hyn.

Dywedodd fod y gwasanaeth yn cynnal tua 17,000 o wiriadau diogelwch yn y cartref bob blwyddyn, a oedd yn cynnwys asesiadau risgiau tân ac yn ymwneud â gosod offer caledwedd mewn cartrefi, yn ogystal â rhoi cyngor i berchnogion tai ac ati ar fesurau diogelwch trydanol y dylai preswylwyr fod yn ymwybodol ohonynt.

Roedd y gwasanaeth hefyd yn ymwneud yn weithredol â sefydliadau partner ynghylch cam-drin rhywiol, cam-drin domestig a masnachu pobl, a oedd yn cynnwys cyfeirio llwybrau at atgyfeiriadau.

Yna cyfeiriodd Mr Jakeway at drasiedi Grenfell yn Llundain a bod y gwasanaeth, yn deillio o hyn, yn edrych yn weithredol ar faterion yn ymwneud â chladin, yn enwedig mewn unrhyw adeiladau uchel, er mwyn gwirio eu lefelau diogelwch a’u gallu i wrthsefyll tân.

O ran yr heriau a wynebai’r gwasanaeth yn y dyfodol, cadarnhaodd mai rhai o’r prif rai oedd:-

- Gweithredu diwydiannol (y diffoddwyr tân) oherwydd anghydfod ynghylch dyfarniadau cyflog
- Yr argyfwng costau byw ac effeithiau hwn
- Diwygio llywodraethu a chyllido
- Uchelgeisiau Llywodraeth Cymru
- Heriau newid hinsawdd
- Heriau heneiddio a phoblogaeth

Yna cyfeiriodd Mr Jakeway at faterion gweithredol Gwasanaeth Tân De Cymru, lle dywedodd fod bron yr holl fuddsoddiad a wnaed yn mynd tuag at wneud cymunedau'n ddiogel.

Ystyriwyd bod atal yn hynod bwysig, lle gwnaed ymrwymiad ariannol sylweddol tuag at addysgu'r cyhoedd am feysydd diogelwch tân.

Gyda chymorth gan Iechyd Cyhoeddus Cymru, gosodwyd synwyryddion mwg mewn rhai cartrefi lle rhoddwyd cyngor gwrth-droseddu hefyd i breswylwyr.

Talodd deyrnged i ochr weithredol y gwasanaeth, a oedd yn aml yn anweledig o'i chymharu â’r diffoddwyr tân.

Yn yr ystafell reoli yr adroddwyd am ddigwyddiadau gyntaf, lle'r oedd y ganolfan yno wedi'i chysylltu â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft yr heddlu.

Ar ôl i'r cyflwyniad ddod i ben, agorodd y maer y drafodaeth drwy ofyn i'r aelodau a oedd ganddynt unrhyw gwestiynau i gynrychiolwyr Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Nododd y Dirprwy Arweinydd y gallai fod gweithredu diwydiannol ar ryw adeg yn dilyn pleidlais y gellir ei chynnal oherwydd her gan aelodau undebau llafur i’r dyfarniad cyflog arfaethedig. Gofynnodd, pe bai gweithredu diwydiannol yn digwydd, pa gadernid oedd yno fel cymorth wrth gefn ar gyfer staff ymladd tân rheng flaen ac ati, pe byddai unrhyw streic.

Cadarnhaodd Mr. Jakeway fod gweithlu undebol iawn ar waith o fewn y gwasanaeth. Enghraifft o hyn oedd bod 1,500 o staff wedi gweithredu’n ddiwydiannol yn 2013-14 pan fu anghydfod cyflog, ac, oherwydd hyn, defnyddiodd y gwasanaeth gymorth milwrol gan y ‘Duwiesau Gwyrdd’. Fodd bynnag, nid oedd y cymorth hwn ar gael bellach, felly roedd y gwasanaeth yn cyflogi ei ddiffoddwyr tân cynorthwyol ei hun, sef cyfanswm o tua 65 mewn nifer. Pe bai unrhyw streic o'r fath yn digwydd, o ran offer arbenigol, byddai gostyngiad i unrhyw beth rhwng dim ac wyth injan dân a fyddai fel arfer ar gael i gefnogi anghenion y gwasanaeth yn ystod unrhyw anghydfod.

Mynegodd yr aelodau rai pryderon ynglŷn â hyn a'r perygl y byddai yn ei achosi i'r cyhoedd.

Cododd aelod rai pryderon ynghylch newid hinsawdd ac, oherwydd hyn, y cynnydd posibl ar gyfer tanau glaswellt a choedwigaeth. Gofynnodd a oedd gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru adnoddau ychwanegol i ddelio â hyn.

Cadarnhaodd Mr Jakeway fod y gwasanaeth yn cydweithio â Cyfoeth Naturiol Cymru, er mwyn sicrhau bod tirfeddianwyr yn rheoli llystyfiant ac ati ar fannau agored ac ochrau mynyddoedd, i sicrhau bod unrhyw dân a allai gynnau yno yn cael ei reoli a’i ddiffodd yn gyflym gan y gwasanaethau brys. Yn y gorffennol, roedd diffoddwyr tân De Cymru hefyd wedi bod yn cynorthwyo yng Ngwlad Groeg lle bu rhai tanau mawr ar dir diffaith a achoswyd gan y gwres. Yn achos unrhyw dân a oedd yn mynd allan o reolaeth ac yn lledu ar dir fel hwn, yna gellid defnyddio awyrennau hefyd i gludo dŵr a gollwng hwn dros yr ardal er mwyn diffodd y tân. Ychwanegodd, fodd bynnag, fod mesurau ataliol ac addysgu pobl hefyd mor bwysig er mwyn atal materion fel hyn rhag digwydd.

Cyfeiriodd aelod at ymateb gweithredol i broblemau yn ymwneud â thân ac ati. Nododd fod Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn ymweld ag ysgolion er mwyn addysgu plant o'r rhan fwyaf o oedrannau. Gofynnodd p’un a oedd hyn yn cael ei wneud fel rhan o raglen benodol neu a oedd hefyd yn adweithiol ar gais, pe bai problem gyda chynnau tanau mewn unrhyw leoliad penodol.

Atebodd Mr Jakeway fod Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru wedi mabwysiadu'r ddau ddull uchod.

Gofynnodd hefyd, pe bai aelodau neu’r cyhoedd yn ymwybodol o unrhyw faterion gydag eiddo neu adeiladau lle gallai fod risgiau iechyd a diogelwch megis cladin nad yw’n

addas i'r diben, a allent ddwyn hyn i sylw Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru fel y gallai ymchwilio iddo.

Croesawodd Mr Jakeway hyn, er mai cyfrifoldeb swyddog cyfrifol yr adeilad yn y pen draw oedd unrhyw waith adfer neu uwchraddio i wneud yr eiddo'n ddiogel. Ychwanegodd y gallai fod problemau mewn rhai adeiladau uchel gyda chladin, ond bod rheoliadau adeiladu llymach ar waith bellach ynglŷn â diogelwch adeiladau i'r perwyl hwn. Gallai'r gwasanaeth archwilio adeiladau i weld p'un a ydynt yn ddiogel, yn dilyn derbyn unrhyw gwynion o'r math hwn a gofyn i'r swyddog cyfrifol wneud iawn am y rhain neu, os nad yw'n gwneud hynny, datgan yr adeilad yn anniogel ar gyfer ei ddefnyddio fel lle i fyw ynddo.

Gofynnodd aelod pa rôl sydd gan y Frigâd Dân wrth gefn yn y fwrdeistref sirol ac a fyddai'r rôl yn ymestyn gan fod cyfyngiadau wedi dod i'r amlwg o ran cyllid cyhoeddus.

Dywedodd Mr Jakeway fod y Frigâd Dân wrth gefn yn rhan o Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru ehangach ac ar gynllun cyflog diffiniedig. Roedd rhai o'r staff hyn ar alwad ac eraill yn gweithio'n amser cyflawn. Roedd gan y gronfa wrth gefn yr un lefel o git a hyfforddiant ac ati â staff amser cyflawn.

Gofynnodd aelod p'un a oedd unrhyw gynlluniau i gyfuno unrhyw sefydliadau gwaith megis y Gwasanaeth Tân ac Achub â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft y parafeddygon, gwasanaethau achubwyr bywyd neu hyd yn oed yr heddlu.

Dywedodd Mr Jakeway nad oedd unrhyw gynlluniau cadarn o'r fath ar gyfer hyn yng Nghwm Llynfi ar hyn o bryd, ond efallai y byddai'n bosibl mewn ardaloedd eraill ac y gellid ystyried opsiynau fel hyn wrth symud ymlaen, lle gellid gwneud achos digonol dros hyn. Fodd bynnag, roedd anawsterau hyfforddi i gyflogwyr o'r gwahanol wasanaethau groesi drosodd. Un enghraifft oedd, er bod ymladdwyr tân wedi'u hyfforddi i ymdrin ag achosion o drawma, nid oedd digon o gyllideb ar gael iddynt gael eu hyfforddi fel parafeddygon, er enghraifft.

Nododd yr aelod hefyd fod perchnogion ceir weithiau'n parcio eu ceir dros hydrantau tân, a allai arwain at broblem ar y priffyrdd. Gofynnodd p'un a oedd unrhyw symudiadau ar y gweill i wneud hyn yn drosedd.

Dywedodd Mr Jakeway nad oedd yn gwybod bod cynlluniau i orfodi'r gweithgaredd hwn, gan ychwanegu ei bod yn weddol syml os oedd angen brys i gael hydrant tân i symud unrhyw gerbydau sy'n rhwystro'r rhain ag offer diogelwch tân hanfodol.

Ar yr adeg hon yn y cyfarfod, diolchodd y maer i swyddogion o Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru am ddod i'r cyfarfod heddiw, gan roi eu cyflwyniad ac ymateb i gwestiynau gan yr aelodau.

PENDERFYNWYD:	Bod adroddiad y Prif Weithredwr a'r cyflwyniad atodol yn cael eu nodi.

63. MODERNEIDDIO YSGOLION – YSGOL EGIN CYFRWNG CYMRAEG PORTHCAWL

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd adroddiad yn ceisio cymeradwyaeth y cyngor i gyllideb gyfalaf ar gyfer costau dylunio ac arolygu cynllun ysgol egin cyfrwng Cymraeg arfaethedig Porthcawl hyd at y cam tendro i gael ei chynnwys yn rhaglen gyfalaf y cyngor. Byddai hon yn cael ei hariannu o adnoddau Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr i ddechrau, ar y dybiaeth y bydd costau'n cael eu hadennill unwaith y bydd Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo'r achos cyfiawnhad busnes a ailgyflwynwyd.

Eglurodd, yn dilyn arfarniad bwrdd gwaith o'r opsiynau ar gyfer datblygu ysgol egin cyfrwng Cymraeg yn ardal Porthcawl, fod adroddiad wedi'i gyflwyno i'r Cabinet ym mis Medi 2021, a gymeradwyodd gyflwyno datganiad o ddiddordeb i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r ail gyfran o grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg. Cymeradwyodd Llywodraeth Cymru hyn mewn egwyddor ar ôl i achos cyfiawnhad busnes gael ei gyflwyno iddynt ym mis Mai 2022. Fodd bynnag, roedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr wedi cael gwybod yn ddiweddar bod angen ailgyflwyno hwn, unwaith y bydd tendrau sy'n ymwneud â'r cynllun wedi'u dychwelyd.

Mae'r grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg yn ymrwymo Llywodraeth Cymru i 100% o gyllid y cynllun, ond dim ond ar ôl cymeradwyo'r achos cyfiawnhad busnes.

Mae angen cymeradwyaeth y cyngor yn awr, felly, i gynnwys cyllideb gyfalaf ar gyfer costau dylunio ac arolygu'r cynllun hwn (hyd at y cam tendro) yn rhaglen gyfalaf y cyngor.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd yr amcangyfrifwyd ar hyn o bryd mai tua £370,000 fyddai'r costau dylunio/arolygu ymlaen llaw (sy'n ofynnol er mwyn datblygu'r cynllun hyd at y cam tendro a thrwy hynny fodloni gofynion ailgyflwyno cyfiawnhad busnes Llywodraeth Cymru).

Byddai angen ariannu'r costau hyn o gyfalaf heb ei hymrwymo yn y cyfamser.

Mae'r grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg yn ymrwymo Llywodraeth Cymru i 100% o'r cyllid ar ôl cymeradwyo'r achos busnes a gofynnir yn awr am ganiatâd i gynnwys cyllideb ar gyfer costau dylunio ac arolygu'r cynllun hwn (hyd at y cam tendro) yn rhaglen gyfalaf y cyngor gan y cyngor, ar y dybiaeth y bydd costau'n cael eu hadennill yn llawn unwaith y bydd Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo'r achos cyfiawnhad busnes a ailgyflwynwyd. Gofynnir am gymeradwyaeth y cyngor i dderbyn y risg yn y cyfamser, sef pe bai Llywodraeth Cymru yn y pen draw yn methu â chymeradwyo'r achos busnes, byddai angen i'r cyngor ariannu'r costau dylunio ac arolygu (hyd at y cam tendro) fel costau refeniw ofer.

Wrth groesawu'r adroddiad, gofynnodd aelod pam mae'r cynnig am ysgol egin Gymraeg yn yr ardal hon yn hytrach nag ysgol gynradd Gymraeg.

Dywedodd yr Aelod Cabinet – Addysg y byddai'r ysgol newydd yn darparu ar gyfer plant o oedran meithrin a dosbarth derbyn ac y byddai cynnig wrth symud ymlaen ar gyfer darparu addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion o oedran ysgol gynradd mewn pryd ac ar y cyd â dilyniant pellach y gwaith adfywio parhaus yn lleoliad Porthcawl.

Gofynnodd aelod pam nad oedd ystyriaeth wedi'i rhoi i ddarparu addysg cyfrwng Cymraeg mewn ardaloedd eraill o'r fwrdeistref sirol, er enghraifft ym Mhencoed.

Dywedodd yr Aelod Cabinet – Addysg ei bod yn anodd adeiladu datblygiad yn ardal y dref oherwydd yr ardaloedd helaeth o orlifdir, ond byddai ystyriaeth yn cael ei rhoi yn y Cynllun Datblygu Lleol newydd i addysg cyfrwng Cymraeg ym Mhencoed.

Nododd aelod fod angen ymestyn rhai ysgolion a adeiladwyd yn flaenorol mewn ardaloedd o'r fwrdeistref sirol oherwydd y ffaith nad oedd maint yr ysgolion wedi bodloni'n ddigonol y dyraniad tai newydd yn yr ardal yn y dyfodol ac unrhyw gynnydd yn y boblogaeth a ddaeth yn sgil hyn. Gofynnodd felly am sicrwydd bod hyn wedi'i ystyried yn yr achos hwn.

Cydnabu'r Aelod Cabinet – Addysg hyn, ond dywedodd fod newid yn y fformiwla ar gyfer dyraniadau cytundeb adran 106 bellach ar waith ac y byddai hyn yn sicrhau bod y broblem hon yn y dyfodol yn lleihau'n sylweddol.

Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod ei swyddogion a'i aelodau allweddol wedi gweithio'n agos gyda swyddogion cynllunio'r cyngor ar y Cynllun Datblygu Lleol newydd ac ar ddyraniadau tir ar gyfer tai ac, yn sgil ad-drefnu'r canllawiau cynllunio statudol, roedd yn rhagweld y byddai hyn yn helpu i atal achosion o'r uchod rhag digwydd yn y dyfodol. Ychwanegodd fod gan awdurdodau lleol Cymru bellach ddyletswydd statudol i ehangu'r ddarpariaeth Gymraeg yn eu hysgolion.

Gofynnodd aelod am rywfaint o sicrwydd y byddai'r ysgol newydd yn cyrraedd ei chapasiti o ran disgyblion ac a oedd unrhyw sicrwydd y byddai hynny'n digwydd, yn hytrach na chael ei gorboblogi â disgyblion. Pe na bai hyn yn digwydd, a oedd modd defnyddio'r ysgol ar gyfer dulliau eraill o addysgu.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod y tîm Moderneiddio Ysgolion wedi gwneud gwaith ymchwil sylweddol a oedd yn dangos yn gadarn, gyda'r galw yn ardal Porthcawl a thwf dysgu Cymraeg o oedran cynnar mewn ardaloedd cyfagos fel Corneli a'r Pîl, na fyddai unrhyw leoedd gormodol yn yr ysgol unwaith iddi gael ei hadeiladu a'i mynychu gan ddisgyblion. Ychwanegodd fod y farn hon wedi cael ei hategu gan waith arolygu. Hyd yma, roedd tua £2.6 miliwn o gyllid wedi ei sicrhau gan y cyngor ar gyfer darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg.

Mewn ymateb i gwestiwn ynghylch dadansoddiad o'r cyllid i gefnogi darpariaeth yr ysgol newydd, dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd fod cyllideb o £676,000 wedi'i neilltuo ar gyfer y prosiect, gyda chais i Lywodraeth Cymru am £370,000 o gyllid yn y cyfamser i gwblhau gwaith dichonoldeb a dylunio ac ati. Byddai ymarfer ymgynghori hefyd yn cael ei roi ar waith ar y cynnig, yn cynnwys ystod o randdeiliaid statudol. Byddai adroddiad cynnydd pellach yn cael ei gyflwyno i'r aelodau pe byddai angen.

Terfynodd yr arweinydd y ddadl gan ychwanegu nad oedd darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg ym Mhorthcawl ar hyn o bryd.

PENDERFYNWYD: Bod y cyngor yn cymeradwyo cyllideb cyfalaf o £370,000 ar gyfer costau dylunio ac arolygu cynllun ysgol egin cyfrwng Cymraeg arfaethedig Porthcawl hyd at y cam tendro i gael ei chynnwys yn rhaglen gyfalaf y cyngor, wedi'i hariannu i ddechrau o adnoddau Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr ar y rhagdybiaeth y bydd y costau'n cael eu hadennill unwaith y bydd Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo'r achos cyfiawnhad busnes a ailgyflwynwyd.

64. RHEOLI'R TRYSORLYS – ADRODDIAD HANNER BLWYDDYN 2022-23

Cyflwynodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid adroddiad, â'r diben oedd diweddaru'r cyngor ar yr adolygiad canol blwyddyn a sefyllfa hanner blwyddyn ar gyfer gweithgareddau Rheoli'r Trysorlys a dangosyddion Rheoli'r Trysorlys ar gyfer y flwyddyn gyfredol, ac i amlygu cydymffurfedd â polisïau ac arferion y cyngor.

O ran y sefyllfa bresennol, atgoffodd yr aelodau mai gwaith Rheoli'r Trysorlys yw rheoli llif arian, benthyca a buddsoddi'r cyngor, a'r risgiau cysylltiedig sy'n cydredeg â hyn.

Eglurodd fod y cyngor yn agored i risgiau ariannol, gan gynnwys colli arian a fuddsoddwyd ac effaith refeniw newid mewn cyfraddau llog.

Felly mae nodi, monitro a rheoli risg ariannol yn llwyddiannus yn ganolog i reolaeth ariannol ddarbodus y cyngor.

Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2022/2023 gan y cyngor ar 23 Chwefror, ychwanegodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid.

Roedd yn gallu cadarnhau bod y cyngor wedi cydymffurfio â'i ofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol yn ystod chwe mis cyntaf y flwyddyn hon, gyda manylion ei weithgarwch yn Atodiad A yr adroddiad.

Y pwyntiau allweddol i'w nodi oedd:-

- Y cyd-destun yn y cyfnod hwn:
    - Gwrthdaro parhaus yn Wcráin
    - Cyfnod o chwyddiant cynyddol a'r effaith ar gostau byw
    - Cyfraddau llog uwch, gyda chynnydd o 0.75% i 2.25% ar ddiwedd mis Medi ac, ers peth amser, yn fwy nag o'r blaen

- Roedd benthyca tymor hir ar ddiwedd mis Medi yn £99.94 miliwn. Ychydig o newid dros gyfnod yr adroddiad.
- Roedd yn annhebygol y byddai angen i Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr fenthyca eleni ond bydd hyn yn cael ei adolygu'n barhaus.
- Mae'r cyngor yn buddsoddi ei arian ac, wrth wneud hynny, yn sicrhau diogelwch y cyllid, yr hylifedd ac yna'r arenillion o'r buddsoddiad hwnnw. Mae buddsoddiadau yn cynnwys arian a dderbyniwyd cyn gwariant a defnyddio balansau a chronfeydd wrth gefn.
- Ar ddiwedd mis Medi 2022, y swm a fuddsoddwyd oedd £98 miliwn – gydag awdurdodau lleol eraill, y llywodraeth a chronfeydd marchnad arian.
- Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn cymryd cyngor gan ei gynghorwyr yn rheolaidd ynghylch ble y caiff ein harian ei roi.

Yn olaf, cyfeiriodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid y cyngor at Atodiad A, a oedd yn rhoi mwy o fanylion am weithgarwch Rheoli'r Trysorlys ar gyfer y cyfnod hwn.

Gofynnodd aelod am ba mor hir yr oedd cynghorwyr Rheoli'r Trysorlys presennol y cyngor wedi bod yno a, phe baent yn camgynghori'r awdurdod, a ydynt yn atebol am hyn mewn unrhyw ffordd.

Cadarnhaodd y Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid fod y cyngor yn comisiynu'r gwasanaeth hwn, er bod y gwaith yn cael ei ail-dendro'n rheolaidd. Ychwanegodd, fodd bynnag, mai ychydig iawn o gynghorwyr arbenigol o'r fath oedd ar gyfer y maes hwn o waith yn y farchnad agored yn cefnogi awdurdodau lleol, gan ei fod yn faes mor arbenigol. Ychwanegodd ymhellach y byddai'r cwmni'n cael ei yswirio pe bai'n rhoi cyngor amryfus neu wael i awdurdod lleol fel Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Gofynnodd yr aelod gwestiwn dilynol, sef a oedd y cyngor wedi meincnodi perfformiad y cynghorwyr mewn unrhyw ffordd.

Atebodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid y byddai'r cyngor, pan oedd yn rhoi ei fanyleb allan i dendro, yn gofyn am wybodaeth arbenigol benodol gan y cwmnïau,

er mwyn iddo allu mesur a chymharu eu harbenigedd fel cynghorwyr ariannol wrth ystyried dyfarnu'r contract. Roedd yn rhaid i gwmnïau fel hyn brofi i awdurdodau lleol fod lefel a safon y cyngor yn bodloni'r lefel uchel sy'n ofynnol. Pe na bai hyn yn digwydd, yna gallai'r cyngor herio'r cynghorydd. Ychwanegodd fod y cynghorwyr presennol bob amser wedi rhoi cyngor cadarn hyd yma.

Gofynnodd aelod p’un a ellid rhoi hyfforddiant ar reoli'r trysorlys a benthyca / rhoi benthyciadau ac ati, er budd aelodau newydd yr awdurdod.

Dywedodd y Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid fod hwn wedi'i roi i aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel rhan o raglen ddatblygu aelodau cychwynnol y cyngor, er ei fod wedi'i amserlennu i'w gyflwyno i bob cynghorydd yn y flwyddyn newydd hefyd.

Gofynnodd aelod i'r Aelod Cabinet – Adnoddau faint o log y mae'r cyngor yn ei dalu bob mis neu'n flynyddol ac, i'r gwrthwyneb, faint mae'n ei dderbyn.

Cadarnhaodd yr Aelod Cabinet – Adnoddau y byddai'n darparu'r wybodaeth hon y tu allan i'r cyfarfod.

Cyfeiriodd yr arweinydd yr aelodau at Dabl 8 ar dudalen 24 o'r adroddiad, a oedd yn rhoi manylion ynghylch gwariant llog a derbynebau, ond pwysleisiodd mai ar gyfer adeg ysgrifennu'r adroddiad oedd y rhain ac y byddai'r ffigurau hyn yn debygol o newid bron yn ddyddiol o ystyried yr hinsawdd economaidd bresennol.

PENDERFYNWYD:	Bod y cyngor yn nodi ei weithgareddau Rheoli’r Trysorlys ar gyfer 2022-23 am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2022 a 30 Medi 2022 a’r dangosyddion Rheoli’r Trysorlys a ragwelir ar gyfer 2022-23.

65. SYLFAEN DRETHU’R CYNGOR 2023-24

Cyflwynodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid adroddiad er mwyn ceisio cymeradwyaeth y cyngor ar gyfer amcangyfrif o sylfaen drethu’r cyngor a’r gyfradd casglu ar gyfer 2023-24.

Dywedodd mai sylfaen drethu’r cyngor oedd yn pennu faint o dreth gyngor y gellir ei chodi i ariannu cyllideb y cyngor.

Rhaid gosod sylfaen drethu’r cyngor erbyn 31 Rhagfyr ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol ac fe’i defnyddir gan Lywodraeth Cymru i ddyrannu’r Grant Cynnal Refeniw ar gyfer y flwyddyn ariannol i ddod, a hefyd er mwyn i’r cyngor gyfrifo’r dreth gyngor sydd ei hangen i ariannu’r gyllideb am y flwyddyn 2023/23.

Cadarnhaodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid fod y sylfaen yn cynrychioli nifer yr anheddau trethadwy yn yr ardal ar ffurf nifer yr eiddo Band D. Roedd hyn hefyd yn ystyried eiddo y mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn meddwl y bydd yn dod ar y rhestr ardrethu yn y flwyddyn i ddod.

Yn yr adroddiad hefyd, cynigiodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr gyfradd gasglu o 97.5% ar gyfer y flwyddyn nesaf. Roedd hon yr un gyfradd â’r flwyddyn gyfredol ac nid yw’n fwriad cynyddu hyn mewn unrhyw fodd, oherwydd yr amgylchiadau economaidd heriol presennol yn fyd-eang, yr argyfwng costau byw a’r cyfraddau casglu presennol.

Gofynnodd aelod sut yr oedd sylfaen drethu'r gyngor yn wahanol eleni i'r flwyddyn flaenorol.

Cadarnhaodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid fod y gwahaniaeth yn seiliedig ar eiddo newydd a ragwelir a fyddai'n dod ar y gofrestr yn y flwyddyn i ddod.

Ynglŷn â hyn, roedd yn rhaid i'r cyngor wneud rhagdybiaethau nid yn unig ar sail yr hyn yr oedd yn dod ar y gofrestr, ond pryd y byddent yn dod ar y rhestr ardrethu hefyd. Hefyd, yr hyn oedd angen ei gymryd i ystyriaeth oedd nifer y trigolion yn yr eiddo hwn a fyddai'n cael rhyw fath o ostyngiad a/neu ryw lefel o gefnogaeth ariannol. Roedd hyn i raddau ac felly i gyd wedi'i amcangyfrif.

Nododd aelod fod y gyfradd gasglu y llynedd wedi ei seilio ar 98.5%. Eleni roedd lefel y gyfradd gasglu wedi'i gosod ar 97.5%. Gofynnodd p'un a oedd y gyfradd hon yn gyraeddadwy o ystyried yr hinsawdd economaidd bresennol gyda chyfraddau morgais uwch a chynnydd mewn biliau cyfleustodau ac ati.

Dywedodd y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid fod cyfraddau casglu wedi cynyddu ers dechrau COVID-19 a bod y duedd hon yn parhau. Felly, ystyriwyd bod cyfradd o 97.5% yn rhesymol ac yn gyraeddadwy.

Atgoffodd yr Aelod Cabinet – Adnoddau yr aelodau y gallai pobl sy'n cael trafferth talu'r dreth gyngor fod yn gymwys i dderbyn gostyngiad o dan Gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor.

PENDERFYNWYD: Bod y cyngor yn:

- Cymeradwyo sylfaen drethu'r dreth gyngor a'r gyfradd gasglu ar gyfer 2023-24, fel y gwelir ym mharagraff 4.1 yr adroddiad.
- Cymeradwyo yn ogystal y sylfaen drethu ar gyfer yr ardaloedd tref a chymuned a nodir yn Adran A yr adroddiad.

66. ADRODDIAD GWYBODAETH I'W NODI

Adroddodd y Prif Swyddog – Gwasanaethau Cyfreithiol a Rheoleiddiol, Adnoddau Dynol a Pholisi Corfforaethol ar yr Adroddiad Gwybodaeth a gyhoeddwyd ers cyfarfod diwethaf y cyngor.

PENDERFYNWYD: Bod y cyngor yn cydnabod cyhoeddi'r ddogfen a restrir yn yr adroddiad.

67. HYSBYSIAD O GYNNIG A GYNIGIWYD GAN Y CYNGHORYDD STEVEN BLETSOE

Rhoddodd y Cynghorydd S Bletsoe araith ragarweiniol ar pam yr oedd yn ystyried y dylai'r cyngor gefnogi'r Hysbysiad o Gynnig a ganlyn fel y'i cynigiwyd ganddo ac y'i heiliwyd gan y Cynghorydd D Harrison. Dywedodd, yng ngoleuni blynyddoedd o galedi gan y llywodraeth ganolog, sydd wedi gweld cyllidebau Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn cael eu torri flwyddyn ar ôl blwyddyn ac adrannau yn yr awdurdod hwn yn cael eu galw'n rhai "prin addas i'r diben", ac yng ngoleuni'r argyfwng costau byw presennol sy'n rhoi pwysau ar bob cyngor i gynhyrchu cyllideb gytbwys a chyfreithlon ar gyfer 2023/24:-

"Mae'r cyngor hwn yn gofyn i'r Cabinet adolygu cytundeb Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd ac, os yw'n cael ei ganiatáu, yn ystyried ceisio cytundeb POB cyngor sy'n aelod o Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd i drafod gohirio neu leihau'r taliadau a drefnwyd o dan y fenter hon yn sylweddol ar gyfer 2023/24, gan

ganiatáu i awdurdodau osod cyllidebau cytbwys sy'n gwneud y mwyaf o'r adnoddau sydd ar gael i ddiogelu gwasanaethau yn eu hardaloedd."

Ymatebodd yr arweinydd drwy gadarnhau, yn sgil y cyfyngiadau ariannol presennol, a oedd yn cynnwys y cynnydd diweddar mewn cyfraddau llog, gofynion costau byw (gan gynnwys cynnydd mewn biliau cyfleustodau) a chwyddiant uchel ac ati, y byddai'r Cabinet yn edrych i adolygu holl drefniadau cydweithio'r awdurdod gyda sefydliadau partner allweddol ymhlith eraill, oherwydd y ffaith ei bod yn hanfodol, yn debyg i awdurdodau cyfagos, bod y cyngor yn gwneud arbedion effeithlonrwydd ym mhob maes lle mae'n bosibl gwneud hynny.

Cefnogodd y cyngor yr Hysbysiad o Gynnig yn unfrydol.

68. EITEMAU BRYS

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 18:30